

Den politiska visans mångfald

Den 7-13 mars 2005 i Göteborg och Kungälv i samarbete med ABF och Nordiska Folkhögskolan i Kungälv, Letterstedtska Fonden, SAMI och Storan, Artisten/ Musikhögskolan vid Göteborgs universitet, Tyska ambassaden, Goethe-institutet, Västra Götalandsregionen, Kungälvs kommun, MCV Musikcentrum Väst, Musik i Väst, NordVisa, Göteborgs kommun, Härryda kommun och Hvitfeldtska gymnasiet.

Musikveckan i Göteborg och Kungälv blev Svenska Visakademiens första riktigt stora projekt. Den mediala uppmärksamheten var avsevärd med tre inslag i SVT, två i Kunskapskanalen, radioinslag i P1, P2 och Radio Göteborg samt artiklar i en lång rad dagstidningar och tidskrifter.

Laboratorium för politisk visa anordnades den 7-10 mars på Nordiska Folkhögskolan i Kungälv. Eleverna fick kursen som en del i sin utbildning. Kursledare var ledamoten Jan Hammarlund och Jimmy Ginsby. Kursdeltagarna medverkade i diskussioner om textuppbyggnad och politiska målgrupper och framförde både egna och andras nyskrivna visor. Uppslag och idéer utbyttes för kommande tillfällen. Efter kursdagarna deltog eleverna i Visakademiens övriga arrangemang kring den politiska visan.

Sånger på internationella kvinnodagen var titeln på lunchkonserten den 8 mars. Marianne Khoso, Karin Bergmark och Britt Ling hade komponerat ett program som innehöll visor och sånger från Eva Dahlgren, Hasse och Tage, Victor Jara, Joni Mitchell och Lars Demian till de medverkande sångstudenternas egna sånger.

Brecht/Weill-collaget den 9 mars var sammanställt av dramatikerprofessorn på Scenskolan Gunilla Gårdfeldt. Tolvskillingsoperan utgjorde grundmaterialet för de tretton sångare som framträdde i Artistens orgelsal.

Jan Hammarlund med tidigare elever från Nordiska Visskolan i Kungälv framträdde den 10 mars på Folkets Hus. Jan Hammarlund höll ett föredrag om den politiska visans formmässiga mångfald och Lucas Stark, Lena Robért, Leif Pedersen, Dan Victor, Maja Sandberg, Annette Lennartsson och Eva Nyvist bidrog med klingande illustrationer som t.ex. Brechts Sjørövar-Jennys visa, Biermanns Stor bön av den gamla kommunistkvinnan Oma Meume i Hamburg och Hammarlunds egna Begrav mig i min overall, Den evige soldaten och Kristoffer Emaunelsson Ville.

Kurt Tucholskys dikter tonsatta av Hanns Eisler var tyngdpunkten i ledamoten Mikael Samuelsons konsert samma dag i Hindås Stationshus. Kurt Tucholsky kom, förföljd av nazisterna, till Sverige 1929 och bosatte sig i Hindås där han också avled 1935. Sånger ur Gisela Mays repertoar framfördes av Mikael som också till eget pianoackompanjemang presenterade sig som tonsättare till tre av Kurt Tucholskys dikter. Anders Ekdahl ackompanjerade.

Mikael Samuelson på Hvitfeldtska anordnades som en lunchkonsert i Hvitfeldtska gymnasiets aula den 11 mars för drygt 250 gymnasieelever från Göteborgs skolor. Tonsättningar av Kurt Tucholskys dikter varvades med andra sånger ur Mikael Samuelsons repertoar och sammantaget gav detta eleverna tillfälle att ta del av musik i andra traditioner och genrer än det gängse dominerande utbud som de vanligen kommer i kontakt med.

Seminariet "Den politiska visans mångfald" öppnades samma eftermiddag av landshövding Göte Bernhardsson på Folkets Hus i Göteborg. Han berättade om sitt personliga förhållande till visan och sången och bjöd på en resa från kampsånger i föreningslivet över sextiotalet med Åkerström och Vreeswijk, sjuttiotalet med Theodorakis, Jara, Fria Pro och Hoola Bandoola till satir, rockpoeter och rappare i vår tid.

Toralf Pilz från Tyska ambassaden beskrev den tyska politiska visans väg från femtonhundratalet fram till Murens fall och Tysklands enande; ledamoten Elisabet Hermodssons inlägg "Jag vill va´ diagonal" – (inte neutral eller vänsterhorisontal och ståndaktigt vertikal, men antipatrikalradikal och matrikalpastoral) – lästes i Elisabets frånvaro av ledamoten Hanne Juul; Jørn Simen Øverli från visosasen Josefine i Oslo gav en inblick i norska musikkförhållanden.

Wolf Biermann på Artisten. Kvällen den 11 mars var vikt för seminarie- och konsertveckans huvudattraktion Wolf Biermann, visdiktaren, protestsångaren och författaren vars angrepp mot regimens bristande respekt för den enskilda människan gjorde honom till en mindre önskad artist i det forna Östtyskland. Göteborgs kammarkör under ledning av Gunnar Eriksson medverkade. Biermann sjöng sina gamla kampsånger mot diktatur och förtryck och samspelet med Kammarkören visade att den politiska visan kan vara både mångfaldig, flerstämmig och vacker.

Seminariet i Folkets Hus kongressal den 12 mars inleddes av Marie Selander som sjöng och berättade om kvinnorörelsen och den politiska visan. Ett författarsamtal mellan Wolf Biermann, Berthold Franke

från Goethe-institutet och kritikern Björn Sandmark ledde fram till Evert Taubes 1 maj-tal 1950 framfört av Visakademiens ordförande Sven-Bertil Taube och riktat mot femtiotalets rivningsvansinne.

Jan Ling berättade om den politiska visan från Marseljäsen fram till våra dagar; Britt Ling visade hur vi påverkats av sångskrivarna från Sydamerika och Sydeuropa; Jørn Simen Øverli plussade på med Östeuropa; Lars Andersson berättade om Bob Dylan.

Ett rundabordssamtal kring den politiska visan som nostalgitripp med nationella tidsperspektiv och strömningar leddes av ledamoten Finn Zetterholm. Medverkande var Bernt Andersson, Maud Lindström, Britt Ling, Nabila, ledamoten Mikael Wiehe och Jørn Simen Øverli.

Den politiska visan på Storan den 12 mars blev en trettimmarsföreställning med den politiska visan som tema. Kvällens konferencier var artisten Nabila. WordSilah inledde och avlöstes av Jan Hammarlund som överlämnade scenen till Malena Furehill, deltagare i veckans viskurs i Kungälv, som framförde sin nyskrivna protestvisa mot rökning och tobaksbolag. Efter Lena Robèrt, Dan Berglund och Jørn Simen Øverli var det Mikael Wiehes tur att äntra scenen till denna, som han uttryckte det, "alternativa schlagerfestival" där han bjöd både på sina visor och ett sparsmakat och finslipat mellansnack.

"Det finns ett hav...", veckans final i Kungälvs nybyggda kulturcentrum, Mimers Hus, den 13 mars där Theodorakis och Taube var dagens tema för Svenska Visakademiens ordförande Sven-Bertil Taube med musikalisk beledsagning av den lokala musikskolans Ann-Christine Stark och hennes Novikören. Ledamoten Maria Lindström sjöng Evert Taubes Britt och Tore och sin Taube-pastisch Costa Tropical och flera ensembler under ledning av Claes Willig medverkade tillsammans med Åke Edefors och Oskar Fredriks Stadspipare från Göteborg. Ledamoten Finn Zetterholm var eftermiddagens vissjungande presentatör.

Svenska Visakademiens Uppmuntran 2005 delades ut av Sven-Bertil Taube till Kungälvs kommunala musikskolas Vänförening som med hjälp av en folkomröstning lyckats stoppa skolans nedläggning. För många blev musikskolans aktion en varningssignal för nedrustning av hela den kommunala musikskolan. Priset bestod av Sveriges Medeltida Ballader utgivna i fem band av Svenskt Visarkiv, en vetenskaplig utgåva som också riktar sig till en intresserad allmänhet. Ledamoten och Visakademiens vice ordförande Martin Bagge passade också

på tillfället att överlämna Wolf Biermans gåva med hans samtliga 25 CD:n till Nordiska Visskolan i Kungälv.